

مقاله پژوهشی: تبیین نقش و فرآیند آگاهی از صلح در ورزشکاران ایرانی با رویکرد امنیت ملی

زهره کردگاری^۱، بهرام قدیمی^۲، کاوه خبیری^۳، شهلا حجت^۴، منصور شریفی^۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۳۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۲۸

چکیده

هدف از این تحقیق تحلیل کمی نقش ورزش در فرایند آگاهی از صلح و روش‌های حصول به آن به عنوان یکی از عوامل موثر در امنیت ملی است. لذا، در ده رشته ورزشی، کشتی، کاراته، جودو، بوکس، تکواندو، ژیمناستیک، والیبال، گلف، تنیس و اسکی به بررسی دیدگاه و آگاهی ملی پوشان المپیک پرداخته شده است. در تحقیق حاضر از روش پیمایش یا آنچه میسر مصاحبه مشخص نامیده است، استفاده شد. با توجه و وجود بیماری کوید ۱۹ و همه‌گیری آن، نمونه آماری به روش در دسترس در بازه زمانی نیمه اول سال ۱۳۹۸ همراه با اطلاع رسانی به فدراسیون از مجموعه رشته‌های ورزشی یاد شده و در گروه سنی ۱۹ تا ۳۲ ساله از تمام رشته‌ها و حداکثر ۳۰ نفر در هر رشته انتخاب که در مجموع ۲۰۴ پرسشنامه قابل ارزیابی بود. بررسی نتایج تحلیل عاملی و بارهای عاملی پرسش‌ها مربوط به مولفه‌ها نشان می‌دهد که هفت نشانگر برای مؤلفه آگاهی از صلح تأیید شده‌اند و حاصل تقسیم متغیر مجذور کای بر درجه آزادی برابر با ۲/۶۰ است که در مقایسه با مقدار بحرانی قابل قبول است. متغیر ریشه میانگین مربعات خطای برآورد در این مدل برابر با ۰/۰۵۷ است که حد مجاز آن است. نتیجه بررسی نشان داد وضعیت خاص رشته ورزشی (تیمی و انفرادی، خشن و غیر خشن و ...) است می‌تواند بر میزان آگاهی از صلح به عنوان یکی از عوامل موثر در امنیت ملی و رویکردهای مرتبط به آن موثر باشد. پیشنهاد می‌گردد برنامه‌های متنوع آموزشی در راستای افزایش سطح آگاهی نسبت به صلح و فرآیندهای مرتبط در ورزشکاران رشته‌های مختلف اجرا شود. کلیدواژه‌ها: امنیت ملی، آگاهی، صلح، ورزشکاران

^۱ دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی ورزشی، گروه جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علوم و تحقیقات تهران

^۲ دانشیار، دکتری جامعه‌شناسی، گروه جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علوم و تحقیقات تهران (نویسنده مسئول) dr.b.ghadimi@gmail.com

^۳ استادیار، دکتری تربیت بدنی - فیزیولوژی ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آستیان، رئیس آکادمی فدراسیون جهانی IFBB

^۴ استادیار، دکتری تربیت بدنی - گروه تربیت بدنی و علوم ورزش - دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج
^۵ استادیار، دکتری جمعیت‌شناس - گروه علوم اجتماعی دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار

مقدمه و بیان مسئله

احساس امنیت یکی از مهم‌ترین ویژگی‌ها به‌شمار می‌رود (اله‌امی، ۱۴۰۱: ۱۷۱). صلح به عنوان یک فرآیند مقدس و آرمان جهانی و یکی از مهم‌ترین ملزومات موثر بر امنیت ملی محسوب می‌شود و بنیان و اساس حرکت و زندگی انسان را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. در واقع زندگی گروهی از جمله نیازهای بشریت در ساختارهای شبکه‌های اجتماعی در ابعاد محلی و ملی است که بر امنیت جامعه تاثیر گذاشته و ضامن بقای آن می‌باشد (امیری، ۱۴۰۱: ۳۹). همچنین، از دیدگاه «ژوهان گالتیونگ» جنگ صرفاً و فقط یک شکل و رویه از خشونت است و صلح نیز تنها با ترک در این مخاصمه به دست نمی‌آید و در عمل، در نبود خشونت محقق می‌شود (صاحب ناسی، ۱۴۰۰: ۳۱).

موفقیت‌های حاصل از پیشرفت در جامعه؛ امنیت، آرامش و خوشبختی را برای تحقق صلح و امنیت ملی را به همراه دارد. وسایل ارتباط جمعی دیداری و شنیداری و رسانه‌ها، حیطه ورزش را به صحنه‌ای نمایشی در سطح جهانی تبدیل نموده‌اند. گرایش روز افزون و پرشمار به رویدادها و فعالیت‌های ورزشی، موجب پیدایش مسائل و موضوعاتی شده‌اند که به ذات و اساس ماهیتی سیاسی، امنیتی و اجتماعی دارند (طاهریان، ۱۳۹۹: ۱۵۷).

تحلیل مبانی ورزش از دیدگاه‌های مختلف اجتماعی، نکات عدیده‌ای را پیرامون روابط در حوزه‌های بین‌الملل نشان می‌دهد. این موارد، از توسعه و تبیین صلح و امنیت ملی در گذار فراغت و دوری از جنگ گرفته تا همگرایی میان قومیت‌ها و اقشار مختلف همزیست در سراسر میهن اسلامی جلوه می‌نماید. در واقع، وجود قومیت‌های مختلف با توجه به ویژگی‌های جامعه‌ای قبیله‌ای آن نقش تعیین کننده‌ای را دارد (قربان نژاد، ۱۴۰۱: ۹). کاروان‌های مسابقات و رویدادهای پرطمطراق ورزشی منجمله مسابقات المپیک با شمارش تعداد مدال‌های طلا در آن، دقیقاً بدین علت اهمیت دارند که این شمارش با قابلیت مشروعیت سنجی امنیتی و سیاسی، به ارزیابی مدرنیزاسیون یا به تحلیل عزم راسخ افراد، تبدیل می‌شود تا نقش و اهمیت ورزش را در صحنه‌های بین‌الملل و توسعه امنیت در

سطح ملی را نشان دهد و این به مفهوم و معنای نقش و جایگاه ورزش در ابعاد حفظ صلح و امنیت ملی در بسیاری از جوامع می‌پردازد (رمضانی، ۱۳۹۹: ۴۴۱).

رویدادهای بین‌المللی و مهم ورزشی، از جمله ملزومات اساسی و بنیادین در زندگی اجتماعی روزمره می‌باشد و از عرصه‌های بسیار مهمی به‌شمار می‌رود که دولت‌ها، تصمیم‌سازان و سازمان‌های مختلف ملی و بین‌المللی با آگاهی کامل از ابعاد امنیتی-سیاسی و اجتماعی آن، همواره به‌سمت آن تمایل ویژه دارند (شینگ، ۱۳۹۳، ۱۸۳). از ابعاد مختلف صلح و آگاهی به فرآیند آن، می‌توان برای دستیابی به اهداف امنیت ملی بهره‌برداری کرد. لذا از آنجایی که رویدادهای ورزشی نیز به شدت بر افکار عمومی تأثیر می‌گذارند و همچنین تأثیر می‌پذیرد، از این روش قادر به اثربخشی بر دیپلماسی عمومی نیز خواهند بود. رویدادهای مهم ورزشی مثل المپیک و مسابقات بزرگ در سطح بین‌المللی، به عنوان نمادی فراگیر از صلح و همزیستی مسالمت‌آمیز، تحمل و پذیرش یک‌دیگر، زمینه‌سازی و سازماندهی‌کننده روابط حسنه میان اقوام مختلف، در سایه امنیت و اقتدار ملی مطرح می‌باشد. (طاهریان، ۱۳۹۹: ۱۵۹). در حقیقت، جایگاه ورزش در ارتباطات در سطوح بین‌الملل، متأثر از دیپلماسی عمومی است. به عبارتی، ورزش به دقت منافع ملی اولیه و ثانویه از قبیل امنیت ملی، تجلی ایدئولوژی و اندیشه و رشد جایگاه اجتماعی و مشروعیت‌پذیری را مورد آزمون در روابط خارجی رقم می‌زند و به رشد و بهبود مبادلات در قالب تفاهم فرهنگی می‌تواند به کاهش پتانسیل بروز کشمکش‌های عملی از طریق کاهش بروز خصومت‌ها در اثر ارتقای امنیت ملی در شرایط محصور و کنترل شده بپردازد (جاوید، ۱۳۹۰: ۶۵). گرایش افکار عمومی در سطح جهانی موجب می‌شود تا به کسب اخبار و اطلاعات مربوط به رخدادهای ورزشی از یکسو و انعکاس گسترده‌ی این وقایع از طریق رسانه‌ها در سطح جهانی از دیگر سو توجه ویژه‌ای شود.

همچنین نباید از نظر دور داشت که قلمرو ورزش و ارتباطات بین‌الملل روز به روز به یک‌دیگر نزدیکتر می‌شوند. برخی از جامعه‌شناسان و اندیشمندان بر این باورند که بر یک اصل در این موضوع توافق نظر دارند که تحت شرایط خاص برای رویدادهای ورزشی

وجود دارد که بتوان زمینه‌های صلح را فراهم نمود (مور، ۲۰۱۸: ۱۴). سازمان ملل متحد بر این مبنا رسماً توافق‌نامه‌ای را تحت عنوان «ایجاد جهانی بهتر و صلح طلب از طریق ورزش و ایده‌آل‌های المپیک» را تصویب و به اعضای خود ابلاغ نمود. از دیگر اهداف جنبش و نهضت المپیک، مباحث مرتبط با مؤثر بودن در خاتمه‌دادن به مناقشات بین‌المللی و سیاسی و توسعه امنیت و صلح است (طاهریان، ۱۳۹۹: ۱۵۹).

ویژگی خاص رویدادهای ورزشی، برای تقویت روابط و مناسبات میان افراد و گروه‌های مخالف، با کنار گذاشتن و دوری از تعصبات قومی - محلی و قبیله‌ای در اکثر قریب به اتفاق در کشورها به اثبات رسیده است. علاوه بر این، مردم از این رویداد بزرگ برای برقراری روابط قطع شده خود با سایرین بهره می‌جویند. همواره، تاریخ نیز گواهی صادق بر این حقیقت بوده است که رویدادهای ورزشی مهم منجمله بازی‌های المپیک، در سراسر تاریخ ابزار و اهرمی برای شروع گفت‌وگو برای رسیدن به راه‌حل‌های موثر بر پایان بخشیدن به اختلافات بوده است و بدینسان، جای خود را در مناسبات فراملی و بین‌المللی در مذاکرات پیدا کرده است (نینج، ۲۰۲۲: ۵۷۸). بنابراین شناخت کارکردهای مرتبط با ورزش از آن جهت که دارای قابلیت‌های مهم و بسیار اثر بخش است، همواره ضروری می‌باشد (صاحب ناسی، ۱۳۹۹: ۶۵).

محققین در بررسی تعاملات ورزش و سیاست عنوان نموده‌اند که در زمان برگزاری مسابقات، تبلیغات زیادی برای برقراری ارتباط بین کشورهای مربوطه صورت گرفته است و از جمله آن می‌توان به عملکرد رسانه‌های آمریکایی در جام‌های جهانی ۱۹۹۸ فرانسه (ولفگانگ ۲۰۱۸: ۱۲۳) و ۲۰۲۲ قطر در مسابقه با ایران اشاره نمود (براناگان، ۲۰۲۲: ۱۵۴). بر این اساس باید به عملیاتی شدن مفهوم صلح و سیاست‌گذاری در ورزش و به عبارتی دیپلماسی ورزش توجه ویژه نمود. در واقع، نیاز جوامع به صلح و امنیت و آرامش امر بسیار طبیعی است و بشر برای آنکه زندگی راحت و بدور از خشونت داشته باشد در پی آن برآمده است (صاحب ناسب، ۱۴۰۰: ۳۱)، تا بدینوسیله صلح و امنیت را برقرار کند تاسیس سازمان‌هایی همچون سازمان ملل متحد نیز در ایده آرمانی خود در همین راستا بوده

است که متأسفانه موجب گردیده تا در بررسی دیدگاه‌های مختلف و مطالعات مربوط به صلح برداشت‌های متفاوتی از این مفهوم به سبب عدم تعریفی عملیاتی ابراز گردد. لذا در عملیاتی نمودن مفهوم صلح به نظر می‌رسد که جامع‌ترین تعریف از آن، مترادف صلح با نبود جنگو خشونت است (صاحب تاسی، ۱۴۰۰: ۳۲) که وابسته نمودن آن به مجموعه‌ای از شرایط و عواملی از جمله فاکتورهای فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، روانی، عدالت، حقوق بشر، دموکراسی، حکومت قانون، آزادی تجارت و بازرگانی و ایده‌های مذهبی و دین از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌باشد (موسوی نیا، ۱۳۹۷: ۱۰۹).

نلسون ماندلا می‌گوید: ورزش این قدرت را دارد که جهان را تغییر دهد، قدرت آن می‌تواند خلق کننده الهام باشد و آن‌ها را به گونه‌ای که تا به حال تصور آن در ذهن نخواهد گنجید، متحد شوند. ورزش می‌تواند خالق امید و آرزو و ابزاری اثر بخش برای ایجاد صلح و امنیت باشد (مور، ۲۰۱۸: ۲). تمایل افکار عمومی جهان به کسب اخبار و اطلاعات مربوط به رویدادهای ورزشی از یکسو و انعکاس گسترده‌ی وقایع ورزشی از طریق رسانه‌های ارتباط جمعی جهانی از دیگر سو باعث شده است که قلمرو ورزش و روابط بین‌الملل به‌عنوان یکی از عوامل مهم موثر در حوزه امنیت ملی، روز به روز به هم نزدیکتر شوند. پس مسأله اصلی این است که چگونه ورزش می‌تواند به‌عنوان عاملی برای توسعه‌ی صلح، کاهش تنش‌ها و نزدیک کردن کشورها به یکدیگر استفاده شود؟ آیا ورزش می‌تواند زمینه‌ی ارتباط سیاسی کشورها را فراهم کند؟ در واقع فهم عمیق پویایی ورزش جهانی می‌تواند فهم بیشتر محیط بین‌المللی را تقویت کند. در این پژوهش به‌دنبال بررسی برخی از عواملی که ممکن است روند ایجاد صلح و روابط سیاسی که عامل مهمی در حفظ و ارتقای امنیت ملی بشمار می‌رود را در عملکرد دولت‌ها بهبود و شتاب بخشد. پس مسأله اصلی این است که چگونه ورزش می‌تواند به‌عنوان عاملی برای توسعه‌ی صلح، کاهش تنش‌ها و نزدیک کردن کشورها به یکدیگر استفاده شود؟ آیا ورزش می‌تواند زمینه‌ی ارتباط سیاسی کشورها را فراهم کند؟ لذا با نگرش به اهمیت موارد یاد شده این مقاله با هدف تحلیل و تبیین جامعه‌شناختی تاثیر نوع فعالیت ورزشی قهرمانی بر آگاهی نسبت به صلح طلبی اجرا شده است.

۱. مبانی نظری

در تفسیر صلح باید در نظر داشت که نیاز جوامع به صلح و امنیت و آرامش امر بسیار طبیعی می‌باشد و بشر برای آنکه زندگی راحت و بدور از خشونت داشته باشد در پی آن برآمده است تا صلح و امنیت را برقرار کند در این راه از هیچ کوششی فرو گذار نبوده و همیشه به دنبال راه کارها و روش‌هایی بوده است تا به هدف دیرین خود نائل شود. تاسیس سازمان‌های چون جامعه‌ی ملل، سازمان ملل متحد نیز در همین راستا بوده است در بررسی دیدگاه‌های مختلف و مطالعات مربوط به صلح برداشت‌های متفاوتی از مفهوم صلح ابراز شده است و در ارائه تعریفی از آن، مترادف دانستن صلح با نبود جنگ گرفته تا وابسته نمودن آن به مجموعه‌ای از شرایط و عواملی از جمله عوامل اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، روانی، عدالت، حقوق بشر، دموکراسی، حکومت قانون، آزادی تجارت و بازرگانی و ایده‌های مذهبی اظهار نظر شده است.

گافمن می‌پنداشت که افراد در هنگام کنش متقابل می‌کوشند جنبه‌ای از خود را نمایش دهند که مورد پذیرش دیگران باشد. پارسونز برداشت روشنی از سطوح واقعیت اجتماعی و نیز روابطشان دارد. تنظیم سلسله مراتبی این واقعیت نیز آشکار است این سطوح در نظام پارسونز به دوشیوه ترکیب شده‌اند نخست آن که هریک از سطوح پایتتر، شرایط و انرژی مورد نیاز را برای سطوح بالاتر فراهم می‌کند دوم آنکه سطوح بالاتر سطوح زیرین خود را در این سلسله مراتب تحت نظارت دارند. از جهت محیط‌های فعالیت کنش سطح که همان محیط جسمانی و ارگانیک است، جنبه غیرنمادین بدن انسان ساختمانی بدنی و اعضایش را شامل می‌گردد در بالاترین سطح واقعیت غایی قرار دارد که به نظر جکسون تویی از صبغه ای مابعد طبیعی برخوردار است اما باز هم به گفته تویی، پارسونز این واقعیت را یک امر فراطبیعی نمی‌انگارد بلکه منظورش از آن گرایش کلی جوامع بشری به برخورد نمادین با عدم قطعیت‌های دلواپسی‌ها و فجایع زندگی بشری است که با معنی دار بودن سازمان اجتماعی تعارض دارد در پنداشت‌هایی که پارسونز در باره نظام‌های کنش مطرح کرد با

مساله نظم روبرو می‌شویم که از آغاز کار مهم‌ترین نگرانش بود. مایه عمده انتقاد برکارش نیز همین امر بوده است.

از سوی، گالیتونگ در برابر صلح، خشونت را «اختلال و آسیب با امکان پیشگیری و پرهیز از آن در مسیر رفع احتیاجات اولیه انسان‌ها» عنوان می‌کند. با این نگرش، خشونت نوعی از بی‌عدالتی است و هر خشونتی سرآغاز ساسله ایدر بروز زنجیره خشونت‌های بعدی می‌گردد. پس برای رسیدن به صلح باید چرخه خشونت را قطع کرد و این امر تنها با حذف مناسبات غیر منصفانه و ناعادلانه و تبعیض‌آمیز در بین ملت‌ها محقق نمی‌شود (صاحب ناسی، ۱۴۰۰: ۳۱).

دستیابی به امنیت صلح و دوستی بین‌الملل از طریق تعاملات ورزشی به‌وسیله پیردوکوبرتن، بنیانگذار و پدر رویداد المپیک نوین در سال ۱۸۹۶ میلادی صورت گرفت (نینگ، ۲۰۲۲: ۵۷۸). سازمان المپیک رویدادی تولید می‌نماید که از منظر اقتصادی، امنیتی، سیاسی و فرهنگی بازتاب جهانی دارد. رابطه آن با سیاست یک رابطه دوسویه است که هرکدام به نوبه خود بر روی دیگری تأثیری متقابل و ویژه دارند. البته این تعامل بین سیاست، امنیت و ورزش محدود به زمان حال و عصر جدید نبوده است. بلکه به جرأت می‌توان بیان کرد که سیاست در اصل و بنیان شکل‌گیری بازی‌های المپیک بسیار مؤثر است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که در قدیم الایام، از چندین روز قبل از برگزاری بازی‌های المپیک، تعاملات نظامی و جنگی بین دولت و شهرهای یونان متوقف می‌شد تا بازی‌ها در شرایط امنیت و صلح کامل برگزار گردد. با افزایش روز افزون و سریع و همچنین گسترش آثار و نوشته‌هایی که به بررسی جامعه‌شناسی ورزش می‌پردازند، تحلیل علمی پیرامون تعاملات متقابل رویدادهای مهم ورزشی و جامعه، به‌طور نسبی تثبیت شده‌اند و عناوین بی‌شمار مورد بررسی در مجموعه ورزش در سطح فراگیر جامعه جهانی گواهی بر حقانیت این امر می‌باشد (وحیدا، ۱۳۹۱: ۱۲۵).

این مطالعات نشان می‌دهند که تحلیل رویدادهای تعاملی ورزشی، نکات قابل توجهی را پیرامون روابط و ارتباطات بین‌الملل را می‌آموزاند. این آموزه‌ها از اقتصاد جهانی در سطح نئولیبرال گرفته تا دیپلماسی و جنگ را در تعامل با جهانی‌سازی فرهنگی، شکل‌گیری هویت ملی و رسانه‌ها پوشش می‌دهد. با این حال، نمونه‌های ذکر شده از تعاملات بین رویداد ورزشی و محیط بین‌الملل تا حد زیادی در نوشته‌های کارشناسان تاریخ، حقوق، مطالعات ورزشی و به‌ویژه جامعه‌شناسان ورزشی ذکر شده است و متون بسیار کمی از سایر رشته‌های علمی، پیرامون روابط بین‌الملل نیز به ورزش اختصاص داده شده است (لورمور، ۱۳۹۱: ۱).

هنگامی که یک تعامل ورزشی در قالب بازی و تفریح برای میلیاردها نفر اهمیت پیدا می‌کند، نباید فقط به‌عنوان یک فرایند تفریحی و اوقات فراغت به آن نگاه کرد. به عنوان مثال در ورزشی مثل ورزش فوتبال هیچوقت فقط بازی یا مسابقه فوتبال مدنظر نیست؛ بلکه این قالب، تعاملات ورزشی را همچون یک نبرد و به تعبیری از حالت جنگ گرفته تا قالب صلح و دوستی به‌وجود می‌آورد (شیرازیان، ۱۳۹۶: ۲۲۵). در بازی‌های آسیایی ۲۰۱۴ میلادی در اینچوان کشور کره جنوبی، مردم و مسئولان در این کشور با احترام خاصی با تمامی ورزشکاران کره شمالی رفتار کردند بطوریکه در هنگام رژهی آن‌ها در مراسم افتتاحیه بازی‌ها تمام تماشاگرانی که در ورزشگاه حضور داشتند با بلند شدن و ایستادن در جای خود و به اهتزاز درآوردن پرچم کره شمالی، فارغ از بحث‌های سیاسی و امنیتی، به تشویق آن‌ها پرداختند (جاوید، ۱۳۹۰: ۸۰).

به نقل از اندیشمند و جامعه‌شناس شهیر بوردیو، مردم به‌صورتی داوطلبانه وارد سازمان‌های منتصب به ورزش می‌شوند و از طریق رقابت در قالب رفاقت، خشونت در قالب مسابقه در عمل خود را تخلیه می‌نمایند. حکومت‌ها نیز ساختارهای ورزشی را به

رسمیت می‌شناسند تا از طریق آن به فراخوانی توده‌ها، آنان پردازند. توان بالقوه قدرت در ورزش موجب می‌شود گروه‌ها و حزب‌های امنیتی - سیاسی، اتحادیه‌ها، مجامع دینی و مراکز سرمایه بیشتر وارد این عرصه شوند. از جمله دیگر اندیشمندان حوزه جامعه‌شناسی مارسل موس، ورزش را کنشی از نوع فرهنگی دانسته و بر آن شد تا رفتارهای ورزشی را از جنس و سنخ رفتارهای طبیعی نداند، بلکه مجموعه‌ای از رفتارهای نمادی و فرهنگی‌اند که وابسته به حیثیت و موقعیتی هستند که هر فرد در سلسله مراتب اجتماعی باید احراز نمایند. تحلیلی که مارسل موس از تعامل ورزشی انجام داده است، به تدریج زمینه سایر تحلیل‌های سیاسی - امنیتی و اجتماعی گسترده‌ای را از ورزش را فراهم نموده است. ایجاد امنیت، صلح و تعاملات سازنده در قالب رویدادهای ورزشی، از دلایل عمده‌ای است که سبب می‌گردد تا ملت‌ها مشارکت‌های اقتصادی در رخدادهای ورزشی را کاملاً تشویق و ورزشکاران را ترغیب نمایند. مصداق و نمونه بارز آن را می‌توان از بعد فراملی و بین‌المللی در پیشگام بودن کمیته و ساختار بین‌المللی المپیک برای تشدید فعالیت‌های تجاری در ورزش طی یک دهه اخیر به شدت فعال بوده است. در دهه ۶۰ میلادی اندیشمند فرهیخته «نوربرت الیاس» در تحلیل و تعبیری حیرت‌انگیز و با رویکردی نوین، اعلام کرد؛ «ورزش به‌عنوان کلید شناخت جامعه می‌باشد» (صباغیان، ۱۳۹۳: ۱۲۰).

بر مبنای نظر این اندیشمند فرهیخته، تمدن‌ها و جوامع از سده‌های گذشته تاکنون با تغییر ثر مینا و درونی کردن تدریجی فشارها و اهرم‌های موثر اجتماعی، به‌صورتی کاملاً سخت‌گیرانه به صلح آمیز شدن رسوم اخلاقی فوق‌العاده کمک کرده‌اند تا جائیکه در این فرآیند عامل خودکنترلی، در این ایده و رویکرد، بدن در آغاز و شروع به‌عنوان عاملی اصلی جای گرفته است. از دیدگاه ایشان، عادت واره‌های حرکتی در مهار تدریجی رفتارها

و تکانه‌های پرخاشگرانه نقش مهمی ایفا نموده است، به گونه‌ای که این رقابت‌ها و بازی‌ها و ورزش‌ها وسیله ممتازی به منظور تنظیم خشونت شده‌اند اجرای تمرینات در قالب هم ستیزی فیزیکی در چارچوب رقابتی قاعده‌مند، آن را قانونمند و مشروع ساخته است (کاظم پور، ۱۳۹۶: ۷۰). از نظر گالتیونگ نیز فرهنگ می‌تواند به‌عنوان منشا و سرآغاز مناسبات صلح گونه قرار گیرد در صورتیکه در قالب فرهنگ تعریف و جایگاه خاص خود را بدست آورد. از دیدگاه ایشان، دین که از مولفه‌های اصلی فرهنگ به شمار می‌رود نقش بسیار مهمی در برقراری و ثبات صلح می‌تواند ایفا نماید (صاحب ناسی، ۱۴۰۰: ۳۲).

طبق نظر الیاس افشار اجتماعی با شرایط مرفه با تکیه بر رفتارهای حرکتی و فعالیت‌های ورزشی تلاش می‌نمایند تا شیوه‌ای را در حیطه کنش و واکنش متقابل را بتوانند متداول کنند که الیاس آن را با مثالی شبیه به وام گرفتن از اصطلاح مارسل موس که «عادت واره اجتماعی» می‌گوید اقتباس کرده است.

پیشینه تحقیق:

صاحب ناسی (۱۴۰۰) و همکاران بر بررسی جایگاه و منزلت احتیاجات اساسی انسان از دیدگاه آیات مبارکه قرآن با نگاهی به نظریه ژوهان گالتیونگ در مقوله صلح و خشونت پرداختند و عنوان نمودند که از نگاه ایشان، جنگیدن صرفاً یک شکل از خشونت به حساب می‌آید و صلح تنها با دوری از مخاصمه به دست نمی‌آید، بلکه در نبود خشونت محقق خواهد شد. در پایان نتیجه می‌گیرد که نیازهای اولیه و اساسی انسان از منزلت بسیار بالایی در قرآن کریم برخوردار است و نزدیکی مفاهیم «فساد» و «سیئه» با «خشونت» و قرابت نزدیکی مفهوم «محاربه به قصد فساد فی الارض» با «تروریسم»، نشان‌دهنده تنها عزم اسلام در راه و مسیر مبارزه با خشونت و تروریسم بوده است.

سعیدی و همکاران (۱۴۰۰) به بررسی و تحلیل جامعه‌شناختی رویکردهای نوین ورزش های المپیک در توسعه صلح و دوستی پرداختند و عنوان نمودند که ینک ورزش نماد صلح و همزیستی، تحمل و یکدیگرپذیری و زمینه‌ساز و سازمان‌دهی کننده ارتباطات اقوام در سطح جهان زیر چتر صلح‌پذیری و امنیت است (سعیدی، ۱۴۰۰: ۲۱۷).

آقایی و همکاران (۱۴۰۰) به بررسی کارکرد صلح و امنیت بین‌المللی در سایه عوامل تهدیدآفرین در عرصه نظام جهانی پرداختند و اظهار کردند که برای مدت‌های مدیدی تصور می‌شد که فقط جنگ است که موجب تهدید صلح و امنیت بین‌المللی می‌شود اما بعدها ثابت شد صلح و امنیت بین‌المللی می‌تواند در مناقشات کشورها، تکثیر سلاح‌های کشتار جنگی، تغییرات جهانی آب و هوا و رویارویی کشورها برای تصاحب منابع آبی در کنار رشد جمعیت جهان و افزایش فقر بیکاری به‌ویژه رشد تروریسم می‌تواند از تهدیدات جدید صلح و امنیت بین‌المللی قلمداد شود (آقایی، ۱۴۰۰: ۱۲۷).

در پژوهشی با چهره برجسته علوم جامعه‌شناختی «اریک دانینگ» در سال ۱۹۳۹ میلادی با شیوه دگرگونی ورزش و بازی‌های فیزیکی از قرن پیش تا دوره معاصر بررسی نموده‌اند. آن‌ها درگیری‌های نبرد گونه و بازی‌های خشن را همراه با کاهش خشونت و قاعده‌مندی در سده‌های گذشته همراه شمردند. این بررسی‌ها آن‌ها را با این حقیقت روبرو نمود که در طول این زمان سیوه بازی‌ها به ورزش‌هایی با فرآیند عمومی‌تر و صلح‌آمیز همراه شده و زندگی اجتماعی را دستخوش تغییر نموده است بطوریکه بازی‌های همراه خشونت به ورزش‌هایی با شرایط قاعده‌مندی و به‌دوراز هر شیوه خشونت باری در امتداد صلح تبدیل شده باشد. باینول یکی از اندیشمندان به نام در حوزه‌ی ورزش و سیاست، که به بررسی و مطالعه در خصوص رابطه مسان سیاست بین‌الملل و رویدادهای ورزش پرداخته است و در یکی از تحقیق‌های خود جنبه‌های مثبت و منفی استفاده از رویداد ورزشی در مباحث سیاست را بررسی و این پرسش را مطرح کند که چگونه ورزش می‌تواند برای ایجاد روابط دوستانه و کاهش تنش‌ها بین کشورها استفاده شود (مرزوقی، ۱۳۹۶: ۳۰۰). وی به این نتیجه رسید که رویداد ورزشی امکان دارد تا به

عنوان ابزاری با تاثیر دیپلماتیک همچون دیپلماسی عمومی برای تاثیر و اثر بخشی عقاید مورد توجه ویژه قرار گیرد. شرح تئوریک رابطه‌ی میان سیاست بین‌الملل و رویداد ورزشی، از نظر باینول به مفهوم توجه به جنبه‌های منفی استفاده از رویداد ورزشی در عرصه‌ی سیاست می‌باشد. علاوه بر این، شرکت در رویداد ورزشی منجر به ایجاد و ساخت منش و مرام، توسعه ویژگی اخلاقی، مودت و صلح، همکاری و تعاون امنیت بالا برای شهروندان در جامعه در سطح ملی و فراملی و بین‌المللی می‌گردد (همان). رویداد المپیک این عوامل مشارکتی را در جوامع بین‌الملل به سایر کشورها می‌آموزاند (موسور، ۱۳۹۶: ۵۰). این رویداد، موقعیتی است که طی آن این امکان وجود دارد که بتواند اعتراضات افراد را نسب به بی‌عدالتی فراگیر و خشونت بی حد و عدم امنیت لازم به گوش سراسر جهانیان برساند. در حال حاضر رویداد ورزشی تنها خلاصه در موارد فوق الذکر نمی‌شود و محدوده بیشتری را معطوف به خود می‌سازد. در طی سالیان اخیر نیز به عنوان یک صنعت بسیار بزرگ با پتانسیل بالا در حوزه‌های گسترده‌تری که شامل: فرهنگ، اقتصاد و سیاست را در خود جای داده است موجب گردیده تا توجهات بسیاری را به خود جلب بنماید. المپیک در قالب سمبلی برای صلح و همزیستی مسالمت آمیز، تحمل و یک دیگرپذیری، زمینه‌ساز و سازمان‌دهی کننده‌ی ارتباطات اقوام مختلف جهان، زیر چتر صلح پذیری و امنیت است (وحید، ۱۳۹۱: ۱۳۰). برجسته ساختن ابعاد مثبت ورزش در سطح ملی و بین‌المللی همان ایجاد ارتباطات بسیار صمیمی و دوستانه است که می‌توان آن را با راهکارهای مناسب و تدوین سیاست‌های به جا و ایجاد شرایطی که ورزش، پاکی و سلامت معنوی خود را حفظ نماید بسیار نکته اساسی و مهمی می‌باشد.

رویدادهای ورزشی بزرگ، در حل کشمکش‌های بزرگ بین‌المللی و ایجاد توازن در صلح، نقش بسیار مؤثری را در برقراری آرمش و امنیت ایفا می‌کند. آنچه در قالب امور و مصالح و اشتراکات انسانی و مباحث پیرامونی هماهنگی منافع انسان‌ها و سایر کشورها موجب همگرایی آن‌ها می‌شوند. از این رو، در امور بین‌الملل باید همگرایی ملت‌ها مورد توجه و تاکید قرار گیرد (واگنر، ۲۰۱۸: ۱۲۵). صلح به‌عنوان یک آرمان جهانی و از مهم‌ترین

ضرورت‌های زمانه ما در راستای ایجاد امنیت ملی به‌شمار می‌رود و بنیان و اساس زندگی تعاملی انسان‌ها را تشکیل می‌دهد. برای پیشرفت روز افزون در جامعه، آرامی و خوشبختی همه و برای محقق شدن نیاز به امنیت و صلح به چشم می‌خورد. لذا به‌نظر می‌رسد که تنها راه برای پایداری در حوزه‌های مالی و به عبارتی اقتصادی شدن رویدادهای ورزشی، در کشور و افزایش سهم مالی و سرانه درآمد آن برای تولید ناخالص ملی، اصلاح ساختار و بنیان رویدادهای مهم ورزشی مثل المپیک از یک سو و به کارگیری و حاکمیت اندیشه‌های مولد اقتصادی در فرایند باز تولید، توزیع و مصرف خدمات و محصولات این صنعت است که از اتلاف و اسراف و هدر رفتن منابع جلوگیری می‌نماید (آزاد ارکی، ۱۳۹۱: ۱۰).

از سوی دیگر، از نقش‌های مهم ورزش در توسعه روابط و ارتباطات بین‌الملل، نقش مهم و فراگیر دیپلماسی عمومی می‌باشد. بدین گونه که در ورزش به‌عنوان فعالیتی هدفمند برای همکاری و تعامل بین‌المللی در تمامی کشورها، می‌توان از آن برای اشاعه عوامل با ارزش و باورهای عمومی فرهنگی در قالب ورزش استفاده کرد. گستره مفهومی ورزش فارغ از متغیرهای بیرونی تاثیرگذار و تاثیرپذیر قابل شناخت نبوده و تنها در حوزه فعالیت‌های جسمانی و یا ذهنی نمی‌گنجد. ورزش در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی تاثیر گذاشته و متعاقباً تاثیر می‌پذیرد (شاه‌رضایی، ۱۳۹۷: ۱۸۵).

جا دارد کشورمان تمامی امکانات مادی و معنوی خود را بسیج بنمایند زیرا که اشاعه اهداف سیاسی و نمایش قدرت ملی کشور با توجه به قدرت نرم ورزش و علی‌الخصوص منش و مرام پهلوانی که همواره به‌عنوان یکی از باورهای مهم در عرصه‌های مرتبط با ورزش، ریشه تاریخی در کشور دارد، می‌تواند به عنوان یک منزلت و ارزش در عرصه‌های بین‌المللی برای میهن اسلامی تبدیل گردد. به نقل از «مارسل موس» ورزش، سرزمینی است که در آن، انسان محصول بدن خود خوانده می‌شود و تصور بر آن است که کلیه‌ی تکنیک‌ها و فنون مرتبط با بدن، بازتابی از ایستارها و ساختارهای اجتماعی و برآیند بستر فرهنگی می‌باشد که حرکات کالبدی با فرهنگ و نظام اجتماعی برای آن ارتباط تنگاتنگی را ایجاد می‌نماید (جوانمرد، ۱۴۰۱: ۲).

با این وجود، در اکثر مواقع، رویداد ورزشی توانسته است حتی این کشورها را نیز در مقاطعی خاص و به بهانه‌های مرتبط با فرآیند ورزش در کنار یک‌دیگر نگه دارد و صلحی هر چند مقطعی و کوتاه را به تصویر بکشاند (رمضانی، ۱۳۹۹: ۱۹۰). مسئله مهم دیگر، که نشان می‌دهد رویداد ورزشی در تقویت امنیت و صلح جهانی و تفاهم بین‌المللی نقش بزرگ و پررنگی ایفا می‌نماید و در حل کشمکش‌ها و درگیری‌های سیاسی، به ابزاری مهم تبدیل شده است، مصداقی بر تاکید و تایید موارد فوق و نتایج بررسی‌های پیشین می‌باشد. به‌عنوان مثال در موارد بسیاری می‌توان ابراز کرد که فرآیند دیپلماتیک ورزشی، به مراتب موفق‌تر از دیپلماسی‌های امنیتی، سیاسی و اقتصادی و نظایر آن‌ها عمل نموده است و موجب آرامش جوامع بین‌المللی می‌گردد. امروزه بسیاری از ورزشکاران آرزوی شرکت و مدال‌آوری در بازی‌های المپیک را دارند (التیامی، ۱۳۹۴: ۱۵۰). در واقع به رغم تصویر غلطی که برخی کشورهای بیگانه از ایران برای عموم مردم و جهانیان به تصویر کشیده و بازگو کرده‌اند، این افراد همواره در مراودات و تعاملات ورزشی خود که با ایران دارند، چهره و نماد واقعی ایران را معرفی کرده‌اند چهره‌ای که با آنچه پیش از این به تصویر کشیده شده بود تفاوت‌های بسیار زیاد و فاحشی دارد و موجب شده است تا با ایجاد ارتقای سطح آگاهی مردم در سراسر جهان آن‌ها را نسبت به آنچه واقعیت است بیدار و هوشیار نماید (صاحب ناسی، ۱۳۹۹: ۴۱). صلح یک آرمان جهانی و سراسری و یکی از مهم‌ترین الزامات زمانه است که بنیاد زندگی انسانی را تشکیل می‌دهد. پیشرفت جامعه، امنیت ملی و آرامش و تلولو حس زیبای خوشبختی برای تحقق پیدا کردن نیاز به آن دارند. فدراسیون‌های ورزشی در سطح جهانی، به‌عنوان کارگزاران اصلی در سطح بین‌المللی و با ساختاری غیردولتی نقش مهمی را ایفا می‌نمایند (طاهریان، ۱۳۹۹: ۱۷۰). برخی از محققان که به ورزش‌های مدرن می‌پردازند، اقتدار سازمان‌های ورزشی را با مجامع و صحنه‌های مقدس، آرمانی مقایسه می‌کنند (مشتاقیان، ۱۳۹۲: ۵۰). ورزش یکی از مهم‌ترین این قلمروهای نوین امنیتی - سیاسی و سیاست‌ورزی می‌باشد. سیاست و ورزش حرفه‌ای بنا به مردمی شدن روزافزون خود، حدود و ثغور متفاوتی یافته‌اند و این رخداد، به ایجاد

قلمروهای جهانی برای هر دو بگونه‌ای موثر و نمادین شکل گرفته است (خبیری و همکاران (۱۳۹۸). دیپلماسی صلح و امنیت ملی، در رویدادهای بزرگ ورزشی از جمله عوامل موثر بر آگاهی عموم نسبت به صلح و ثبات امنیت ملی می‌باشد.

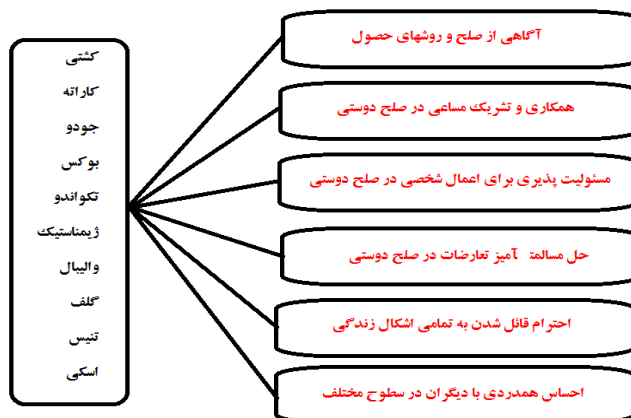
۲. روش‌شناسی تحقیق

روش تحقیق، در حقیقت راهبردی است که در بر گیرنده‌ی پیش‌فرض‌های فلسفی طرح تحقیق و نیز چگونگی جمع‌آوری داده‌هاست. در این تحقیق از روش پیمایش^۱ یا آنچه میلر^۲ مصاحبه مشخص نامیده است، استفاده شده است. روش پیمایش عام‌ترین نوع تحقیق در تحقیقات اجتماعی به‌شمار می‌آید. به علاوه اینکه پژوهش حاضر در حوزه تحقیقات همبستگی قرار می‌گیرد. زیرا که همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته را مورد توصیف و تبیین قرار داده است. در خصوص موضوع مورد مطالعه و نیز بررسی نظریه‌های مرتبط با موضوع امکان توجه به ابزار مورد نیاز به‌منظور جمع‌آوری داده‌های میدانی فراهم آمد و پرسشنامه تحقیق با استفاده از چارچوب نظری، فرضیات، مدل نظری و ابعاد سنجش هر یک از متغیرها تدوین گردید. پرسشنامه تکنیکی ساختمان و پرکاربردترین تکنیک گردآوری داده‌های پیمایش است. به این دلیل که شیوه کارآمدی برای تشکیل ماتریس متغیر برحسب مورد نمونه‌های بزرگ است. پرسشنامه صلح دارای ۳۵ گویه است و با یک مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای (نظری ندارم تا خیلی زیاد)، با سوالاتی مانند: (توجه به آگاهی فراگیران از حقوق و آزادی‌های فردی؛ وضعیت صلح و جنگ در جهان معاصر؛ توجه به عدالت اجتماعی و فرصت‌های برابر و نظایران) میزان آگاهی از صلح را می‌سنجد. در پرسشنامه استاندارد صلح و ناعدوستی، مؤلفه‌ی آگاهی از صلح و روش‌های حصول به آن با گویه‌های شماره‌ی ۸، ۷، ۶، ۵، ۴، ۳، ۲، ۱، سنجیده شده است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات محقق در این پژوهش، علاوه بر ابزار پرسشنامه، اسناد مدون مانند کتاب، فرهنگ‌نامه‌های موجود، مجلات، روزنامه‌ها، هفته‌نامه‌ها، ماهنامه‌ها، لغت‌نامه‌ها، سالنامه‌ها،

1 - Survey

2 - Miller

مصاحبه‌های چاپ شده، پژوهش‌نامه‌ها، کتاب‌های همایش‌های علمی، متون چاپی نمایه شده در بانک‌های اطلاعاتی و اینترنت و هر منبعی که بصورت چاپی قابل شناسایی باشد در نظر گرفته شده است. جامعه آماری تمامی ورزشکاران در سطح قهرمانی در رشته‌های کشتی-کاراته-جودو-بوکس-تکواندو-ژیمناستیک-والیبال-گلف-تنیس-اسکی هستند و نمونه آماری به روش در دسترس از مجموعه رشته‌های ورزشی یاد شده و در گروه سنی ۱۹ تا ۳۲ ساله انتخاب شدند. ضمناً، با توجه و وجود بیماری کوید ۱۹ و همه‌گیری آن، نمونه آماری به روش در دسترس و با اطلاع از فدراسیون و معرفی نامبردگان از مجموعه رشته‌های ورزشی یاد شده از تمام رشته‌ها و حداکثر تا سقف ۳۰ نفر در هر رشته بصورت نمونه گسری هدفمند انتخاب گردید. در خصوص مدل مفهومی یا چهارچوب نظری^۱ مورد استفاده در چهارچوب نظری شکل (۱) پیشنهاد شده است:

شکل (۱) مدل مفهومی برخاسته از مبانی نظری

در مجموع ۲۰۴ پرسشنامه قابل ارزیابی تشخیص داده شد و در ادامه ۴ نفر نیز از همکاری تا پایان طرح انصراف دادند لذا در مجموع ۲۰۰ پرسشنامه ارزیابی گردید.

۳. تجزیه و تحلیل یافته‌ها

همانگونه که مشخص شده است، بیشترین پاسخگویان را در رشته‌های ورزشی مورد نظر آقایان و کم‌ترین نمونه‌ها مربوط خانم‌ها هستند. البته وجود برخی رشته‌ها مثل کشتی یا

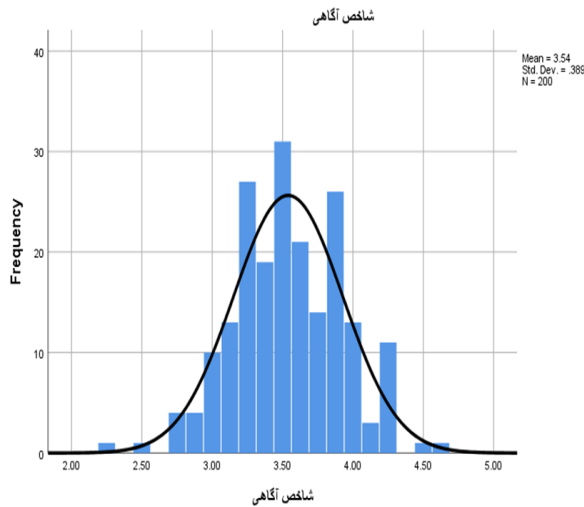
¹ Conceptual framework

گلف که حضور بانوان بسیار کم‌رنگ و ناچیز است بر این عامل بی‌تاثیر نیست. در مجموع ۱۶۹ نفر مرد و ۳۱ نفر زن حضور داشتند (جدول ۱).

جدول (۱) وضعیت متغیر آگاهی از صلح و روش‌های حصول آن در امنیت ملی در تمامی ورزشکاران

متغیر	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف معیار	میانگین انحراف استاندارد
آگاهی از صلح و روش‌های حصول آن در امنیت ملی	مرد	169	3.5318	.40344	.03103
	زن	31	3.5806	.30026	.05393

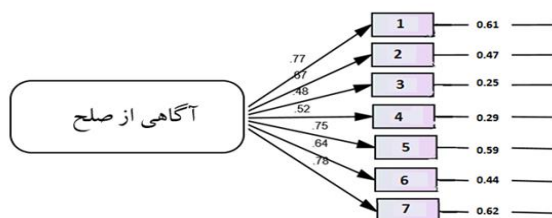
نمودار زیر توزیع میانگین پاسخگویی را نسبت به توزیع نرمال نشان می‌دهد:

نمودار ۱ متغیر آگاهی از صلح در امنیت ملی

نمودار (۱) فراوانی متغیر آگاهی را در بین ورزشکاران رشته‌های ده‌گانه نشان می‌دهند همانگونه که مشخص می‌باشد، بیشترین فراوانی به لحاظ میانگین پاسخگویی به پرسش‌ها مرتبط با این متغیر به سمت میانگین منحنی توزیع نرمال متمایل می‌باشد. با توجه به وضعیت تاهل، نتایج بررسی آزمون گروه‌های مستقل نشان می‌دهد که تنها متغیر کلی صلح و دوستی با فرض برابری واریانس‌ها معنی دار است و بقیه مولفه‌ها در مقایسه میانگین‌ها تفاوت معنی داری را نشان نمی‌دهند. بالاترین میانگین در افراد مجرد در خصوص متغیر همدردی با دیگران و کم‌ترین میانگین مربوط به افراد متأهل در مولفه احترام قائل شدن به تمامی اشکال زندگی و حیات است. نتایج فراوانی پاسخگویی ورزشکاران در متغیر آگاهی

از صلح در امنیت ملی مشخص می‌نماید. بیشترین فراوانی در در ورزشکاران رشته‌های کشتی - کاراته - جودو - بوکس - تکواندو - ژیمناستیک - والیبال - گلف - تنیس - اسکی مربوط به میانگین سه‌ونیم و کم‌ترین در محدوده ۲,۲۵ تا ۲,۵۰ و ۴,۵۰ و ۴,۶۳ می‌باشد. و بیشترین فراوانی به لحاظ میانگین پاسخگویی به پرسش‌ها مرتبط با این متغیر به سمت میانگین منحنی توزیع نرمال متمایل است. همچنین بررسی نتایج تحلیل عاملی و بارهای عاملی متغیر مربوط به مولفه‌ها نشان می‌دهد که هفت نشانگر برای مؤلفه آگاهی از صلح در امنیت ملی تأیید شده‌اند. همچنین مقادیر بارعاملی حاکی از مقدار قابل قبول آنها است. تمامی ضرایب بدست آمده معنادار شده‌اند.

شکل (۲) مدل اندازه‌گیری آگاهی از صلح در امنیت ملی با بارهای عاملی استاندارد

برای مثال بار عاملی پرسش اول ۰/۷۷ می‌باشد. به بیان دیگر پرسش اول تقریباً ۷۷ درصد از واریانس متغیر متغیرهای آگاهی از صلح و نوع دوستی را تبیین می‌نماید. بار عاملی پرسش دوم ۰/۸۷، سوال سوم، ۰/۴۸، سوال چهارم ۰/۵۲، پنجم ۰/۷۵، ششم ۰/۶۴ و هفتم ۰/۷۸ است. به بیان دیگر پرسش دوم تا هفتم به ترتیب ۸۷، ۴۸، ۵۲، ۷۵، ۶۴ و ۷۸ درصد از واریانس متغیر متغیرهای آگاهی از صلح را تبیین می‌نماید. مقادیر آزمون معناداری بزرگ‌تر از ۱,۹۶ یا کوچک‌تر از ۱,۹۶- نشان دهنده معناداری بودن روابط است. مبنای تأیید یا رد شدن فرضیات (معناداری روابط) بررسی مدل در حالت ضرایب معناداری است. در سطح خطای ۰,۰۵ و آزمون دوطرفه (پیش فرض نرمال) مقادیر بحرانی اعداد ۱,۹۶ و ۱,۹۶- می‌باشند. نشانگرهای بکار رفته در مدل معنی‌دار هستند. متغیرهای برازش مدل آگاهی از صلح در امنیت ملی و روش‌های حصول آن نیز به شرح زیر است:

جدول (۲) متغیرهای برازش مدل آگاهی از صلح در امنیت ملی

متغیرهای برازندگی	حد مطلوب	مقدار گزارش شده	وضعیت
متغیر برازندگی مطلق (GFI)	بزرگتر از ۰/۹	۰/۹۰۲	مطلوب
متغیر برازندگی مقایسه‌ای (CFI)	بزرگتر از ۰/۹	۰/۹۰۲	مطلوب
متغیر برازندگی فزاینده (IFI)	بزرگتر از ۰/۹	۰/۹۰۳	مطلوب
متغیر نرم نشده (NFI)	بزرگتر از ۰/۹	۰/۹۰۳	مطلوب
ریشه میانگین مجذور خطای تقریب (RMSEA)	نزدیک به صفر	۰/۰۵۸	مطلوب

اگرچه متغیر مجذور کای معنادار بود، ولی با توجه به اینکه این متغیر در مواردی که حجم نمونه بالاتر از ۳۰ است معنادار می‌شود، قابل اطمینان هست. در عوض به جای متغیر مجذور کای به تفسیر متغیر دیگری به نام نسبت مجذور کای بر درجه آزادی می‌پردازند. حاصل تقسیم متغیر مجذور کای بر درجه آزادی برابر با $۲/۶۰$ است که در مقایسه با مقدار بحرانی ۵ متغیر قابل قبولی است. متغیر ریشه میانگین مربعات خطای برآورد. در این مدل برابر با $۰/۰۵۷$ است که حد مجاز حد مجاز ریشه میانگین مربعات خطای برآورد، $۰/۸۰$ است. لذا با توجه به اهمیت و ارتباط آگاهی از صلح در حصول و ارتقای امنیت ملی که پیش از این بیان گردیده است، در بخش نتیجه‌گیری به نقد خواهیم پرداخت.

۴. نتیجه‌گیری

با توجه به عنوان این مقاله که تبیین نقش و فرآیند آگاهی از صلح در ورزشکاران ایرانی در رده‌های ملی است و رویکرد امنیت ملی به عنوان فاکتور مرتبط با آن مورد نظر قرار گرفته است. مشخص گردید آگاهی از حقوق و آزادی‌های فردی، آگاهی از وضعیت صلح و جنگ در جهان معاصر، آگاهی از عدالت اجتماعی و فرصت‌های برابر، آگاهی از مبارزه با جنگ طلبی، آگاهی از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی، آگاهی از روش‌های مسالمت آمیز مبارزه با تبعیض و آگاهی از استفاده از تصاویر مرتبط با صلح در آموزه‌های تحصیلی در اولویت هستند. تحلیل نتایج نشان داد که بارهای عاملی مدل در حالت تخمین استاندارد میزان تأثیر هر کدام از متغیرها و یا گویه‌ها را در توضیح و تبیین واریانس نمرات متغیر یا عامل اصلی نشان می‌دهد. به بیان دیگر بار عاملی نشان دهنده میزان همبستگی هر متغیر مشاهده‌گر (پرسش پرسشنامه) با متغیر مکنون (عامل‌ها) می‌باشد. برای مثال بار عاملی

پرسش اول در بعد آگاهی از صلح در امنیت ملی و روش‌های حصول به آن مقدار ۰/۷۷ و پرسش دوم در بعد آگاهی از صلح در امنیت ملی و روش‌های حصول به آن مقدار ۰/۸۷ می‌باشد. به بیان دیگر پرسش اول تقریباً ۷۹ درصد از واریانس متغیر متغیرهای آگاهی از صلح و روش‌های حصول به آن را تبیین می‌نماید مقدار ۰/۲۱ نیز مقدار خطا می‌باشد (مقدار واریانسی که توسط پرسش اول قابل تبیین نیست، واضح است که هر چه مقدار خطا کمتر باشد ضرایب تعیین بالاتر و همبستگی بیشتری بین پرسش و عامل مربوطه وجود دارد). مقدار ضریب تعیین عددی بین ۰ و ۱ است که هر چه به سمت ۱ نزدیک شود مقدار تبیین واریانس بیشتر می‌گردد. همانطور که بارهای عاملی نشان می‌دهد میزان کلیه بارهای عاملی بالاتر از ۰,۵ می‌باشد که بیانگر روایی همگرا است. معناداری ضرایب و پارامترهای بدست آمده مدل اندازه‌گیری متغیرهای مکنون بعد آگاهی از صلح در امنیت ملی و روش‌های حصول به آن نشان داد که تمامی ضرایب بدست آمده معنادار شده‌اند. مقادیر آزمون معناداری بزرگ‌تر از ۱,۹۶ یا کوچک‌تر از ۱,۹۶- نشان دهنده معناداری بودن روابط است. مبنای تأیید یا رد شدن معناداری روابط، بررسی مدل در حالت ضرایب معناداری است. در سطح خطای ۰,۰۵ و آزمون دوطرفه (پیش فرض نرمال) مقادیر بحرانی اعداد ۱,۹۶ و ۱,۹۶- می‌باشند. چنانچه ضرایب معناداری بیشتر از ۱,۹۶ و یا کوچک‌تر از ۱,۹۶- باشند وجود ارتباط معناداری بین رشته ورزشی و مولفه‌ها تأیید می‌شود. اگرچه متغیر مجذور کای معنادار بود، ولی با توجه به اینکه این متغیر در مواردی که حجم نمونه بالاتر از ۳۰ است معنادار می‌شود، قابل اغماض هست. در عوض به جای متغیر مجذور کای به تفسیر متغیر دیگری به نام نسبت مجذور کای بر درجه آزادی می‌پردازند. حاصل تقسیم متغیر مجذور کای بر درجه آزادی برابر با ۲/۶۱ است که در مقایسه با مقدار بحرانی ۵ متغیر قابل قبولی است. متغیر ریشه میانگین مربعات خطای برآورد در این مدل برابر با ۰/۰۵۸ است که حد مجاز حد مجاز ریشه میانگین مربعات خطای برآورد ۰/۸۰ است. به نظر می‌رسد، بیشتر وجود نارضایتی مبنای عدم توجه به توسعه صلح و دوستی است و رویکردهای نوین ورزش‌های المپیک در ایجاد رضایتمندی موثر است. بر مبنای دیدگاه

کارکردگرایان یک نظام اجتماعی خاص هنگامی دچار مشکل خواهد بود ارزش‌ها نتوانند تغییرات محیط را توجیه کنند یا برعکس در هنگامی که تغییر ارزش‌ها به معنی نادرست تلقی شدن خود محیط باشد دلیل آنکه هر نوع مسئله‌ای در مورد ارزش‌ها یا ارتباط آن‌ها با محیط تا این اندازه با اهمیت است آن است که اولاً ارزش‌ها طبق توصیفی که از آن‌ها شد معمولاً در برگیرنده هنجارها و نقش‌ها می‌باشند و ثانیاً ارزش‌ها علت موجودیت مستمر جمع هستند. در اینجا برای نتیجه‌گیری می‌توان به نظریه چالمرز جانسون در کتاب تحول انقلابی خود تحت عنوان نارضایتی استناد کرد که چگونه تغییر محیط موجب تغییر ارزش‌ها می‌شود. محیط جدید مستلزم مجموعه‌ای از ارزش‌ها و نگاهی جدید به فرآیند امنیت ملی با رویکردهای متناظر با آنهاست. از سویی دیگر برای نقد این دستاورد تحقیق حاضر می‌خواهم به نظریه مرتون استناد نمایم که وی عنوان می‌نماید بهم خوردن رابطه بین اهداف از یک طرف و وسائل مشروع برای دستیابی به این اهداف باید مورد توجه واقع گردد. در واقع، در جامعه‌ای با ثبات، بین اهداف و ارزشهای اجتماعی-فرهنگی و راه‌های پذیرفته شده از سوی عامه مردم برای دستیابی به آن‌ها یک تعادل وجود دارد؛ لذا اگر این رابطه متعادل بهم بخورد نظم اجتماعی از بین می‌رود و آنومی بوجود آمده می‌تواند امنیت ملی را نیز تحت الشعاع خود قرار دهد.

علاوه بر این در تفسیر نتایج می‌توان به حران مشروعیت نیز اشاره نمود که طبق نظر هابرماس این بحران در نظام سیاسی اداری با قبض کردن یا سرکوب حوزه عمومی بوسیله آگاهی فن سالارانه طبقه متوسط وضعیف جامعه را به خدمت می‌گیرد و چون عقل در خدمت تکنولوژی و علم و دانش و تکنولوژی و ابزار جدید که همان رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی می‌باشد انسان‌ها را به خدمت می‌گیرد در عمل موجب استثمار می‌شود.

به هر صورت اهمیت و نقش ورزش در ایجاد امنیت و صلح در جهان زمانی پررنگ‌تر می‌شود که یقین گردد یکی از ملزومات آن در جامعه می‌باشد و از بطن جامعه جهانی بر می‌خیزد و رشد نموده است و شاید به همین سبب باشد که تأثیر بسیار زیادی در افکار

عمومی و سراسری دارد، چراکه مقوله‌ای از جنس مردم خواهد بود و نه تفکرات سیاسی و تراوشات ذهنی سیاست‌گذاران و لذا، مسئله‌ای که موجب گردیده است از درگیری‌های سیاسی دولت‌ها و حکومت‌ها، تصویر زیادی از رفاقت و دوستی ملت‌ها رقم زده شود همین همراهی در میادین بزرگ ورزشی مثل رویداد جهانی المپیک با شهر صلح و دوستی برای همه می‌باشد. اما باید در نظر داشت که ورزش علاوه بر نقش اثر پررنگی که در دیپلماسی کشورها بازی می‌نماید، سهم مهمی نیز در به تصویر کشیدن فرهنگ جوامع و تعاملات مرتبط و مختلف وابسته به آن را دارد و حقیقت‌ها را آنطور که هست نشان می‌دهد. نمونه اصلی و بارز این تصویرسازی را می‌توان از رفت و آمدهای و حضور چهره‌ها، مربیان و ورزشکاران خارجی طی سال‌های اخیر در ایران مشاهده کرد. در انتها، پیشنهاد می‌گردد که از ورزش برای آگاهی از بی‌عدالتی جهانی و ترویج حس مسئولیت‌پذیری اجتماعی در سراسر دنیا به‌عنوان ابزاری کارآمد و موثر بر امنیت ملی استفاده شود. پیشنهاد می‌گردد برنامه‌های متنوع آموزشی در راستای افزایش سطح آگاهی نسبت به صلح و نوع دوستی در ورزشکاران رشته‌های مختلف اجرا شود. با توجه به گستردگی متغیرهای تاثیرگذار بر آگاهی از صلح و نوع دوستی و همچنین نتایج حاصل از این بررسی به نظر می‌رسد: ورزش باید تا حد ممکن با برنامه‌های سازمان‌های مرتبط و فعال در حوزه صلح و امنیت بین‌الملل ترکیب شود. با نگرش به کمبود تحقیقات مرتبط با نقش صلح در امنیت ملی، اجرای تحقیقات بیشتر در سازمان‌های ذیربط با حوزه امنیت ملی من جمله: پلیس امنیت عمومی فراجا، شورای امنیت کشور، شورای عالی امنیت ملی، شورای عالی دفاع و شورای هماهنگی اطلاعات پیشنهاد می‌گردد.

فهرست منابع و مآخذ

الف. منابع فارسی

- آقایی، سیدداوود و رحیم زاده، اصغر (۱۴۰۰). *کارکرد صلح و امنیت بین‌المللی در سایه عوامل تهدید آفرین در عرصه نظام جهانی*. فقه و حقوق نوین، ۲(۷)، ۱۵۴-۱۲۷.
- الهامی، امیرحسین؛ برهانی، کاظم و پورطاهری، محمد امین (۱۴۰۱). *آینده نگاری راهبردی احساس امنیت شهری در کلانشهر تهران*. امنیت ملی، ۱۲(۴۴)، ۱۷۱-۲۱۲.
- امیری، حسین؛ دهقان، حسین و نوروزی، فیض‌اله (۱۴۰۱). *بررسی تاثیر شبکه‌های اجتماعی محلی بر امنیت جامعه در شهر تهران*. امنیت ملی، ۱۲(۴۴)، ۷۶-۳۹.
- جوانمرد، کمال (۱۴۰۱). *ورزش و بازتاب‌های اجتماعی از منظر «مارسل موس»*. مطالعات راهبردی جامعه شناختی در ورزش، ۲(۴).
- خبیری، کاوه و فتاحی زاده، ابوذر (۱۳۹۸). *دیپلماسی ورزشی: ایجاد و تحدید یک مفهوم راهبردی سیاسی*. نشریه: مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، بهار ۱۳۹۸، دوره ۱۸، شماره ۴۳، ۴۰-۱۸.
- رضانی، قوام و آبادی، محمدحسین (۱۳۹۹). *بیماری همه‌گیر کرونا و صلح و امنیت بین‌المللی*. نشریه: پژوهش‌های حقوقی، تابستان ۱۳۹۹، شماره ویژه‌نامه حقوق و کرونا، دوره ۲۳، ۲۰۰-۱۸۱.
- سعیدی، کیکاوس؛ قدیمی، بهرام؛ خبیری، کاوه و اصلانخانی، محمدعلی (۱۴۰۰). *تحلیل جامعه شناختی رویکردهای نوین ورزش‌های المپیک در توسعه صلح و دوستی بین‌الملل*. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۲۰(۵۱)، ۲۳۸-۲۱۷.
- شاه‌رضایی، فاطمه و شیرزادی، رضا (۱۳۹۷). *ورزش، سیاست و روابط بین‌الملل*. فصلنامه مطالعات بین‌المللی، ۱۵(۳)، ۲۲۰-۱۸۵.
- شینگ، رابرت (۱۳۹۳). *ورزش برای توسعه، صلح و عدالت اجتماعی*. مترجم: سیدمهدی آقاپور، مهدی شریفی، زینب آقایی، تهران، انتشارات علمی.
- صاحب‌نسی، احمدعلی؛ مطیع، مهدی و حاجی‌اسماعیلی حسین‌آبادی، محمد رضا (۱۳۹۹). *بررسی صلح و خشونت در آموزه‌های قرآنی با نگاهی به نظریه خشونت فرهنگی و ساختاری یوهان گالتونگ*. نشریه: پژوهش دینی، بهار و تابستان ۱۳۹۹، شماره ۴۰، ۶۵-۳۵.

صاحب ناسی، احمدعلی؛ حاجی اسماعیلی حسین آبادی، محمدرضا و مطیع، مهدی (۱۴۰۰). *جایگاه نیازهای اولیه و اساسی انسان در آیات قرآن با نگاهی به نظریه یوهان گالتونگ در مقوله صلح و خشونت*. آموزه‌های قرآنی، ۱۸(۳۴)، ۵۲-۳۱.

صبغیان، علی (۱۳۹۳). *دیپلماسی ورزشی*. مجله مطالعات فرهنگ-ارتباطات، سال شانزدهم، شماره سی یکم، ۱۳۰-۱۴۰.

طاهریان، میلاد و هادی تبار، اسماعیل (۱۳۹۹). *جرم، در سنجه گفتمان صلح مدار*. نشریه: پژوهش‌نامه حقوق کیفری، بهار و تابستان ۱۳۹۹، شماره ۱، دوره ۱۱، (پیاپی ۲۱)، ۱۷۶-۱۵۳.

قربان‌نژاد، ربیاز؛ زنگنه، ناصر؛ رومینا، ابراهیم و محمدی، حمیدرضا (۱۴۰۱). *تاثیر وزن ژئوپلیتیک قومی بر فرایندهای سیاسی*. (مورد مطالعه: پشتون‌ها در افغانستان). امنیت ملی، ۱۲(۴۴)، ۳۸-۹.

لورمور، روگر و آدرین، بودر (۱۳۹۱). *ورزش و روابط بین‌الملل*. ترجمه نصرالله سجادی، تهران، نشر علوم ورزشی (حتمی).

موسوی نیا، سید رضا و طاهایی، سیدجواد (۱۳۹۷). *رویکرد کلاسیک و نقد نظریه مدرن صلح*. رهیافتی برای دولت‌های ایرانی فصلنامه دولت‌پژوهی، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، سال چهارم، شماره ۱۳، بهار ۱۳۹۷، ۱۳۶-۱۰۵.

وحید، فریدون؛ کریمیان، حبیب‌الله و کوپایی، محمد (۱۳۹۱). *تاثیر وسایل ارتباطی جمعی بر همبستگی ملی جوانان و دل‌بستگی آن‌ها به هویت ایرانی*. مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران، سال چهارم، شماره چهارم، ۱۲۳-۱۳۲.

ب. منابع انگلیسی

Moore (2018) "Casualties of peace: "An analysis of casualties admitted to the intensive care unit during the negotiation of the comprehensive Colombian process of peace" *World J Emerg Surg.* 2018; 13: 2. Published online 2018 Jan 16. doi: 10.1186/s13017-017-0161-2.

Ning W.; Yiyi; J. Haibin X.; Yan F.; Yue Z.; Zhe W. (2022). "A pre-game evaluation of the tourism legacy of the Beijing 2022 Winter Olympic" Games. *Journal of Resources and Ecology.* ۱۳(۴): ۵۷۸-۵۹۱.